Platica para el Seg.do Dom.o de Adviento, sobre el Escandalo, y el buen exemplo.

Beatus qui non fuerit escadalizatus in me,

Bienaventuraduba escalizatcen eztana nigaitic. S.n Math. 11 C.

Gaurco Evangelioac contenitcen dau embajada bat, S.n Juanec bialdu eutzana Jesu Christoxi prixinotic, cenetan ifini eben Herodesec livertadiagaitic, ceñegaz reprenditcen eben principe onen vicitza escandalosoa. Santubac bialdu eutzan Jesusi bi bere discipulubetati, jaquitcagaitic bezapan dic, etesan Mesias esperatua; ez copaitic dudatcen eben egui au, bada anunciatu eben aguirian, eta solemnemente; ezpada bere discipulubac icari eguien antan eurenec, eta coveneitu citecen euren bequiaquin. Salvadoreac, correspondicen ebola bere precursorien, edo aurrera bialduben deseoza, eguin cituban milagro asco diputadu oneen ao

arean; eta eta eurten: Zoaze, eta contatu equioruben Jaunai

icusi, eta entzun dozubena; Ychubac icusten daube, Errenac

dabiltz, Leprosoac osatuten dira, Gorrac entzuten daube, illac

virtuten dira, eta Evangelioa predicatzen da Pobreai: eta

bienaventuraduba escandalitzacen eztana nigaitic.

+ Salvadorien conducta au, emoten dana erantzen Sn Juanen

Discipulubai bere obretati, iracusten deuscu, acciñoen prueba

dala seguruena, eta ezer ere eztabela eguiten impresiño guc

yago viotzetan, eta entendimentubetan, exemplu onen inda

rrac baño: Cergaitic atazatzen dodan iracasde importante

au, gu guztioc gagozela obligaturic eruguitena vicitza exem

plar, eta on vide bat: bada au da azertu daiguegun me

dioric onena, eta erracena contribuitzeco Jaungoicoen

gloriara, eta proximoen provechura. Eztira guztiac Apos

tolubac predicatzeco Evangelioco eguiac, ezta Doctoreac

ere defenditceco euren escribituguiñ; baña guztiac man

tenitu daiguee, eta beardaube euren vicien santidadeaz.

Vici exemplar, eta onvide batec eguiten dau exerpetaga

rriá profesatcen dan Religinoa: baña vici deranaude, eta

escandaloso batec emoten dau motivoa Religino au bera

aguertu didin vilutza eta despreciagarriá. Procuratu

daigun, bada, Christaubac, ez emotea iñori escandaluben

ocasinoric, eta edificatu daigun batac bertea, esan daigue

gun, gure Maisu Divinoac leguez: Beatus qui non fue

rit escandalizatus in me. Onetaraco pensatcen dot icuri

eraguitea zubei leenengo, escandalubac causatcen daben gaitza.

Eta bigarren lecuban exemplu onac dacarren ona. Bataren

peligruba, eta bertearen probechuba izango diña discurso

onen materia, edo gueia. Leenengo Puntuba.

Jatci baño leenago verba eguitera chiquirca escanda

tubac dacarren gaitzac gaiti, bear da suponitu Theologoac

au izan deitequiala modu bitan: activoa, eta pasivoa, edo ver

ba equitarren clarubago, Escandalo emona, eta escandalo ar

tuba. Batzubetan artcenda maliciaz escandaluben ocasinoa edi

ficatu, edo on izatu beargurrdubaneti, equiten eubena leguez

Fariseoac Jesu Christoren Doctrinaz. Eta contrario equin

bear alaco escandalubagaiti, espada da justo menospreciatcea;

aquintcen deurtena leguez Salvadoreac bere Discipulubai, berba

equiten ebela Fariseoacgaiti: Sinite illos caeci sunt Gauza onac,

esaten eben Tertulianoc, estaube escandalitzacen Anima don

gac espada. Eztegu berba eguingo emen escandalu onegaiti, es

pada activo, edo emonagaiti, eta esango ditut iru gauza: 1. da

la gaitz bat ezorconza bere naturalezaz: 2. Czuela bere efec

toetan: 3. ondo ezgarria bere jarraiquidan.

† 1. Escandalo activoa, edo emona da Verba, edo equiera guchi

ago adereztua, emoten deustena besteai ocasinoa pausteco, eta becatu eguiteco: Dictum vel factum minus rectum, prebens alteri ocasionem ruinę, diñoana leguez Escoletaco Anguerean S.to Thomasec. Escandalusba dago batzubetan verba gaitgui eranbaten, envenenatcen dabena entzuten dabenen viotza: Cergaitic gorputza envenenatcen dana leguez aoti, anïmea corrompitcen da belarriti, diñuana leguez Filosofoac. conversacïno arrigadu bat Religinoco materien gañean, verba equivoco bat, expresino libre bat dira capazac corrompitceco costumbreac. Batec ertan verba eguiten aguiriaan fedeen contra, ez Iragotarren herege, eta infieltzat; baña ipinten ditu alaco dudac aren gañean, nola guchiguetan daben entzuten deutzenen espiritubari: onelacoa da escandaloso bat. Besteac ertitu esaten claruban verba deshonestoac, cergaitic euguico leuguien infametzat; baiña esaten ditu sarritan verba equivocoac, ixeregui

ten daubena garbiezen Suba garteen artean: auexe da escanda
loso bat.

Escandaluba emon deiteque, ez bacarrić berba batégaz, baita
eguiera bategaz exe, inclinatten dituzana besteac becatura.
Au da Nathanec aitcen emoten eutzana Davidi, esan eutza
nan: ¿ Cez eguin dozu? Zu jaun zara falta baten, escan
dalizatu dabena Zure mendeco, edo vasallo guztiac, eta emon
dozu motivoa, Jaunen Enemigoac blasfematu daguien beze
contra. Oxo bat aurquitcen da Parroquia baten, norbait jaus
ten danean delitoren baten, eltcen danean publico izatera:
au da escandalubat zabaltcen dana alde guztietatić, eta da
ocasinoa persona asco ofenditu daguien Jaungoicoa. Es
candaluba da bertea lequez, zabalten dana atcen baga: as
co da persona costumbre gaitztoco bat, corrompitceco ezíco
berte guztiac; da gaitz bat comunicatcen dana conversaci

noti, viritetati, eta tratu escandalosoaquin. Alcener, da per te bat acabatcen ertana emon daubenen exioteaz ere.

Simon Magoen Escandalubac irauten dau oraindio aimbente siploxen arquemian, eta equiten ditu pausoan pausoan Simo niacoac: Absalonenac irauten oraindio, eta equiten ditu se me aren, galtcen deustenac erreispetoa euren Gurasoai: Acharen escandaloac biraus oraindio: ¿cembat lapurrec galtcen ditube Estadubac, eta Erriac, ya euren injusticia ela xubaquin, ya euren usura ecutubaquin, eta estariaquin? Badirau oraindio Judasenac ere, eta equiten ditu eguniau bein traidoreac, avarientoac, eta apostatac, edo vcandaniac: Yrauten dau oraindio ere Lutero, calvino, eta beste guizon batzuben escandalubac; eta Cembatec gaurco egunian Frar cian quertatcen dana, jarraituten daubela Guizon zoxi gaur toco onen exemplua, declaratu dira euxac leguez Eleizter

Enemigoac, eta arostean perseguitu, eta bota ditube bere Mi
nistroac Erreinuti, vici izateagaiti libertadear? Ertago ba
da dudaric, escandaluba dana gaitz erarcor bat bere natura
lezar.

+ 2. Eta bada erarcorra, erta crueltatun guehiagoa bere efec
toetan; Ce gauza cruelago, eguitea baño Proximoar Demo
nioen oficioa, Cem escriturear dei eguiten deutzan animen
iltzallea! Au da Alambere, eguiten dauben a escandalosoac:
au Escolia, comeletan icasten dauben: au Maestroa iracas
deutena, Aita ceñen Semeac diran, eta ceñen borondatea
eguiten dauben. Demonioac bacarric pretenditeen dau animen
galtzea, eta zubec escandaloso zorigaiztocoac, executatzen di
tuzube bere designio gorrotogarriac: ostutendeutezube
graciaen Tesoruba anima inocenteai, ceintzubei gogarguitu
ten deutezuben zeuben exemplu erarcorraguin: ertozu

be guchiago equiten, galdu baño andiena, eta gloriosoena, eguin ebena Jesu Christoc bere-Eleicivendaco, dana preder tinaduben ocamna. ¿Ce gauza cruelagoa, eta exiotzcoagoa! ¿Noz onen ostean, icaratuco ezta entzutear Munduco Salvadoreari ematen Sentencia ain icaragarriac escanda losoen contra? Ay munduberna, dio, escandaluben causa gaiti! Ve mundo ab escandalis. eguia da dagoala mundu ba ain gaizquinduba, nola dagoan, da bearreco egonditecen escandalubac: necese est ut veniant escandala. Baña zo ripaiztocoa guizonena, cenegaiti datozen escandaluba: Ve auntamen vé homini illi per quem scandalum venit. obe eben jaio ezpalitza. Bai obe izango zan berataco, lotu baleutce errota arri bat lepoti; eta estadu onetan bota ba leube ichasoen ondarrena, escandalizatu baño fieletati chiquinena. Eta zuc becataria, uste dozu au dala ba

gatela bat, eta burlatcen zara esaten jatzunian: Alambere, onere diaa, terminoac ceintzucal Jesu Christo explicatcen dan bere Evangelioan. ¡Cer, escandalosoa, contatcendozu ut rat animen galtceia, costa jacona ain gora Salvadoreari! ¿Cer erantzungo deutzazu Juez divino oni, aurerzututen zatenian eriotzaco ordubean ezerertu guria zebelaco ceure escandalubaquin bere Cruciea virtutea, bere pasinoen, eta bere eriotzien frutuba? ¿Yeusi eraguin deguizumian, izan zaria la bere persequidoretati cruelena, eta bere Eleizaco enemigo ric andiena? Ceure Anaea escandalizatu ceben gueztián, becatu eguin ceba bere Magestade Divinoen contra? Baña: ¿Ce desesperacino izango ezta zuretaco eternidade guztian, entzun daguizumian aimbeste animen infuriac, condenatuac zori gaiztoan zure escandalubaicgaiti, esango deutzubenac puntuban bein: Zoaz ordu gaiztocoa, zu izan zara nire

galtceáen caura, eta náze condenaciño eternoerá? Ay! ezaguta ezpacindut iñoz; tratatu ezpacindut, ezmintzan jauzico tox mentuben lecu onetan. Onen guztionen artean, zubec daucca zube gauza chiquintzat escandaluba, eta eztozube equiten escru pulorie chiquinenic; eta mentuzan confesatu eze eztozube iñoz. Acabatu equizube, bada, esauteen, au dala munduco gaitzic andiena: Vae mundo ab scandalis. ¡¡¡ Diot oraindio gueiago, dala gaitz bat cari osatu eziña bere ondorean, eta consequen cietan. ¿ Cer equingo dau arao escandalos andiac, profana tu ituban ac Eguzariac, eta ezago ituban ac egunac, eta gabac lotzabagataramean? ¿ cer equingo dau arao blasfemo publicoac, eta beste aroc, perbertitu, eta galdu dituben ac amberte euzen exemplu dongacaz? ¿ Cer equingo daube araco Guraroac euren maldeciño, eta biraoaquin galtean, eta escandalizatcen ditu ben ac euzen semeac? ¿ Nola zuzenduco ditube galquera

oneec? ¿Nola redimituco ditube animac, ezean ditubenac viciora euren escandaluban? ¡Ay neure Jaungoicoa! Nic ertaquit, eta confesatcen deutzubet, neure anac amatubac, gacha dala ain andia, nola derechadan cari oratu eziña. Entzazube diana Escrituzeac Helien semeen escandalubagaiti, equiten eciñianac carqu sacerdoten obligacinoe nac, eta alderatuten euben Puebloa sacrificioti euren deror dena, edo desanaudeaquin. Euren delitoa zan chito andi bat Jaungoicoen aurrean, eta ain andia, ece Jaunac berac protestatcendau, Helien hecheco maldadea eztala izango iñoz ere galvitua ofrecitu arren presente, eta victima ario. ¡Ah, ce izarapanniac dirian berva oneec, eta ceiñ nequesa dan ola tutea escandaluba! Considezatu equizube ondo verba oneec, iñoz ere: usque in eternum. Alambere nola desperatu bear ezta becatarien salvacinoa, vici dan artean, emon

go deutzat escandalosoari consesuren batzuc laguin equite co convertitceca: 1. Aurradu bear dau confesinoan circuns tancia emon daben escandalubena, eta au da obligacinoa, ceñetara faltatcen dan comunguiro. 2. Ypuer eguin bear dau laguntaruneti ceintzucar corrompitu dan: 3. Bear dau zu rendu escandaluba leenagoco viciena, vici dala arrera ain exemplar, eta on videan, nola egon ertidin cer murmura tu bere vici moduban. Emon dituzun ezquero errozier, lotzabagatarunen, eta libertinagier leccinoac, bear deurte, neure Parroquiano amatua, iracutzi Jaunen videac galdu ditturunai, zeure exemplu dongaquin eguin dixiarac viotz gogorrac, convertitu ditecen, icusiric mudatu dozuna vicia. Onec niaroa neure bigarren puntura, ceñetan esperadot icusi exaguitea exemplu onen efectoac.

Bigarren Puntuba

Exemplu ona da ain utila, eta saludablea, animendaco, no
la escandaluba caltegarria, eta peligrosoa: Sn Ambrosioc dio
anez, daueo efecto principal bi: Corregitcen dau erabatara:
Corrigit, et prodest: Aprobechatcen dau, Cergaitic laguntcen
dau Jaungoicoen, eta Eleizien gloriara: corregitcen dau, cer
gaitic isildu erazoten deuste livertinoai, eta erootendituz
becatariac Jaungoicoagana. ¡Ah cembat ondarun dacarren
exemplu onac! ¡ procuratcen dau Jaungoicoen gloria, eta
Religinoena. ¿ Cer da Eleizien asieran eracasten citubana
Ynfielac federa, eta isabarten ebena Gentilen Viotzac?
Zan leenengo Christauben santidadea, eta exemplu ona:
euren vicia zan Evangelioen compendio, edo laburgo bat
leguez: Compendium Evangelii: da esatea, jarraitceco
Evangelioa, eta proponitcen dituban maximac, arco
da eurtea leenengo Christaubac: euren vicia zan es

cola aguiña bat leguez, eta virtute generoz guztien Acade
mia bat. Euren modestiá zan bastante lotzatuteco ecusac;
Dioana leguez Tertulianoc. Au zan moguiten cituana
Gentilac: eta cen citezenian comparatceza euren costumbre
gaiztoac Jaungoicoen servizari eguiarcoen virtute mi
xagarriaquin, icusten cizian obligaturic sarceza euren
barruban: convencitceco zubec onetan, ez tot ifini pura
exemplu bat baño, eta da Sn Pacomioena solitario cele
brea jaio zan Thebaidan Guraso Infieletati: oguei ur
te eucanian sartu zan soldadu Constantinoen guerra
raco Maxencioren contra, eta sartu zan icharoan bes
te ascogaz: arrazaldian urten euben erri batera, eta an
go genteac, compadecituric garte aequin, ororenac gue
rrara euren vorondatien contra, asistitu eusten, eta
soccorritu cituben bear euben guztiaz. Pacomioc itan

du eben notzuc ciriari gente caritativo aec, eta erantzun eut
cen, ciriala gente batzuc, sinistitcen eubenac Jesu Christo
gan Jaungoicoen seme bacarra, eta procuratcen eubela on
eguitea guztiai esperancias erreciviteco zarin berte vician.
Pacomioc, moguituric erresjuenta onegaz, jaaso cituban
escubac Cerura, eta prometitu eutzan Jaungoicoari eguin
gozana Christau.
Au da medioa ceñegaiti gure Religinoac, eguin dituban aim
berte jarraiguida. Alperric perseguitcen ciriari, eta ilten
cituben Christaubac, bada gueituten ciriari eguneari eguneari.
Juecen Semeac ciriari leenengoac esatera: Ni naiz Christina
diba. Emasteac, Criadubac, eta Criadac porta eguiten euben eri
otzana: verdigubac, eta Carceleroac eteiten ciriari euren onre
tara, eta escatcen euben Bautismoa; aimberte zan impresinoa,
euren viciac eguiten ebena Ydolatzen artean. Gracia servit

cen zan curac emoten zuben exemplu onaz irabarteco Animac.

+ Iezatcen dira batzuc, ceriñala icusten ozain dimbeste conversino; baiña eznaz mirazituten. Zuben escandala bac, Christinadu derrepladubac, dira dudabaga Causa. Zuben ozdiqueriac, zuben lotzabaquetasunac, zuben insusticiac, equiten dituzuben engañubac, usadio donguiac, eta profanacinoac eguzarietan, dama lotzabaqueaquin, dira equiten daubenac gauza eza Evangelioen predicacinoa. Determina tu gaitecen, bada, reformatecera geure Costumbreac, eta emotera exemplu ona, medio onegaz lagundu daigun Religino en aumentura. II Entzun deiogun puntu onen gañean conseju importantea emoten deuscuna S.n Pedroc: Charissimi. neure anaeac, da gure Aita veraa equiten dabena, da Eleiraco buruba icusten deuscuna, entzun deiogun errespetoaz. Nic suplicatcen deutzubet, erbesteroac, eta Peregrinoac leguez, apantazai

tezela azaguien dereo gurtietati, eta poxtatu zaitecela mo

du garbi, santu, eta arerreigarribategaz. Yzan zaitece, bada,

Jaungoicoen amodioagaiti, beazguinoac zeuben obligaci

noen cumplimentuban: Cergaitic da Jaungoicoen borondatea,

tea, ceuben bici onagaz ichi deiezuben aoa ignozanteai, eta

buru Jausiai.

Miserable oneen gustoric andiena da censuratecea, eta mur

murzatecea piedadien profesinoa eguiten daubenacgaiti; eta no

la urtedauben, onegaz autorizatcen dituela euren deronde

nac, urteten daube berezamic campora, icusten dituenian

jausten faltaren baten. Perzona aguire batec badauco dercui

du bat, euzac publicatcen daube alde gurtietati: Zabaltcen

dituenac dira eguiaz imprudente, eta ignorante batzuc;

baña imprudenteac, eta ignoranteac, nola topetan dauben

nortzuc entzun deguien. Apalac escandalitzan dira

euracgaiti; dongac alegratcen dira; ofenditcen da Jaungoicoa, desacreditatcen da virtutea, eta desonrratcen da Religinoa.

¿ Cer remedio gaitz onetaraco? ¿ Cer gura dau Jaungoicoac onelaco casuban? Ycusi eguizube emon: vengatu daguizu bela Religinoa, atribuitcen jacola condenatcen dituben desordenac: icusi eraguin eguizube Christaundea dala santu bago urte dan baño: badagoz desonestoac, bagoz castoac ere; badagoz vengatiboac, bagoz mansoac ere, Jaungoicoen vorondatea da, leen lagatu bazane libertinoen parrioetara, mudatu daguizuben vicia, alaco moduban, nola icusten zaubela eguinic beste batzuc, miraritu ditecen etzaisena escandalatuten ija euzac leguez vicioen loitarunean. Medio onetati isulduco dituzube viotz gogorrac, eta diot gueiago: eracarrico dituzube becatariac euren obligacinoen cumplimentura. ~

III Cergaiti, ¿Cembat dagoz daquienac cer eguin bear dauben, gura leuquienac eguin, dagozela balanzan salvacinoen videan, eta bacarric determinatu literquetela exemplu on baten medioz? Curac dira irudinac S.n Agustini, ora indio becataria zanean: ez jacon falta arguiac, baña fal ta jacon bertutea, edo resolucinoa: erauteen eben cembat importa eutzan iratea cantoa, baña ezeben artean amateen Castidadea: icusten eben conventiteen ezpazan, izango zana condenatua; alambere lutzateen eben converrinoa. ¿Cer da determinatu ebena? Bere adisquide, eta adisquide eguiaz co Simplicianoc proporritu eutzan exemplubac. ¡O, eta ce guchi dagocen gaur, contatu literqueanac alacotzat! Zo paduco diturube adisquide falso arco: ¿Baña nun dago adis quide eguiarcoa, esango deutzubena: Peguiza eguizu, ucia da laburra, Jaungoicoen Juicioac dira icaragarriac:

Baña medioric erapuillena ceñegar baliatu zan, izan zan

Victorinoen exempluba, izanic ordezea, eta becatariá beza le

guez, acabatcen eben urratuten beze catea guztiac, eta comu

nicacino escandalosoac, entregatceco continenciaza, humil

dadeza, eta vicitza Christinauben mortificacinoetara. Con

versino onec neuze Jaungoicoa, deadar eguitendau Sn

Agustinec, eguin eustan aimberte fuerza, nola bertati erre

solbitu nintzan imitatceza. Ordudan esan neutzan neu

rori: Cer, Agustin, ¿ ezin equingo dozu zuc eguin eubena aim

berte persorac ilustriac euren merito, eta saiatzaiagaiti? Et

zan bear izan gueiago quentceco neure bi videac, edo irrtea

minacinoac, eta sosegatceco neure inquietudeac. Jarraitu da

igun aimbat lastester, neure Parroquiano maiteac, Jarrai

tu daigun exemplu ain onac, eta daigun Jaunen graciaz eguin

eubena beste areoc guc baño leenago. Ala ecoaten ditu

exemplu onac becatariac Jaungoicoagana. Acabatcen dot ne ure Anac maiteac, S.n Pabloen verba oneguin Erromacoai: Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad edificacionem. Procuratu begui bacochac agradatcea bere proximoari, ez porquida chan, eta obendunen medioz apain goratu, edo laucengatcen daubenac becataria izaun daguian gaitcean aurquitcen dana leguez comunguiñe; ezpada vici aderezu, eta arezaesgarri batepaz, inclinatcen dabena onera. Emondaguin gustioc virtutien exemplubac izan gaitecen le cu guztian Jesu Christoren usain ona. Zubec Aitac, eta Amac, emon bear deutezube zeuben umeai, anteco santuguiñe. Zubec, Ugazabac, eta hecheco Andreac emon bear deutsozu be zeuben hechecoai, gura badozube izan ditecen Jaungoico en Servizari egiiazcoac. Zuben deroxdenaguin escanda lizatu dituzubenac azpalac, zagoze obligaturic gustiz

gañean edificatceco. Alcemer, gucztioc eman bear dogu exemplu ona, bada guztioquin diticinio bague bonva eguiten dau. Ea, bada, neure anacac, valorea; Aplicatu gaitecen edificatceco bata bestea, eta abrazatceco alaco moduban, nola Jesu Christoren vicia icuri didin gure eguiereu gorputz guztián. Modu onetan desequinduco dogu becatuben erreinuba, eta biteaxxituco dogu virtutiena: animatuco ditugu bildurtiác; gogortuco ditugu argalac; obligatuco ditugu becatariac convertitceco; alegratu, eta portuco ditugu onac; irabaico ditugu adorazalla eguiazcoac Jesu Christoxi, eta seme diñoac bere Elizeari; Santificatuco gara gueuroc, eta bearra eguingo dogu besteen Santificacinoan; agradatuco dogu Jaungoicoa, eta merecituco ditugu prometitu deuscun ondasunac.

Alla deseatzen deutzubet.

MAN 693

FUNDACION SANCHO EL SABIO